

Könnin teknologiakylän aika 1757-1865

- Liittyen teemaan Könniläisten
juuret

Teknologian kehitystä suosiva aateilmapiiri

- Valistusaate: ”Hyötyajattelu yhdistyi optimistiseen näkemykseen tiedon mahdollisuuksista yhteiskunnan uudistamisessa. Edistyminen on mahdollista yksilön oman tietokyvyn avulla. Tiedon tuli olla hyödyksi Jumalan ja ihmisen palvelussa. Ympäröivästä maailmasta hankittu tieto on Jumalan lahja, jonka oli tarkoitus helpottaa elämää.”
- Kansallisuusaate: ”Pienen kansan täytyy palkita vähälukuisuutensa lisätyllä hengen jänteveydellä (Yrjö Koskinen 1868).”
- Uusien tieteellisten ajatusten läpimurto: tähtitieteen vahva asema ja gregoriaarisen kalenterin käyttöönotto.
- Autonomia- ja edistysaate voimistumassa
- Sääty-yhteiskunnasta avoimempaan järjestelmään
- Ammattikuntajärjestelmän purku 1842.
- Elinkeinovapauslaki 1879.
- Talous- ja elinkeinoelämämuutokset: Ihminen on olemassa elinkeinojen vuoksi, hyvä ammattityö oli arvossaan; tuottava, kuuliainen ja veronmaksukykyinen kansalainen sai miltei nykyaikaisen merkityksen.

Teknologian kehitystä tukevaa taustaa

- Isonvihan jälkeinen aika oli jälleenrakennusta ja itsekasvatusta.
- Teollistumisen ensiaskeleet: 1739 hallijärjestys eli ammatinharjoituksen säädöstö osoittaa teollisuuspolitiikan alkua Ruotsi-Suomessa.
- Privilegiolla eli etuoikeuksilla varustetulla aatelismiehellä oli yrittäjänä mahdollisuus harjoittaa mitä elinkeinoa tahansa tai pitää palveluksessaan omaa tarvettaan varten käsityöläisiä.
- Kello- ja ase-teollisuuden aloilla työn osittelu merkitsi ratkaisevaa askelta.
- Käsityöhuoneet merkitsivät työprosessissa tapahtunutta muutosta.

Teknologia

- Teknologia on ”oppi, joka käsittelee työtapoja, -koneita ja –välineitä, joita käytetään luonnosta saatujen aineiden jalostamiseen.”
- Keikan kielen ’tekhne’, vapaiden miesten työ ja taito; ’logos’, tieto, oppi ja perusta.
- Teknologia on ajatusrakenne, joka on altis erilaisille tieteellisille, sosiaalisille, poliittisille ja kulttuurisille vaikutteille.
- Teknologia = verkosto, järjestelmä, jonka alaisuuteen tekniikka asettuu.
- Tekniikka = hyvin tekemisen taito

Teknologiakylä 1757-1865

- Neljä sukupolvea (Otavan tietosanakirja 1911):
 - *Jaakko Jaakonpoika (1721-1794). Suvun kantaisä. Osti 1757 verotaloksi Könnin kruunutilan. Tuli tunnetuksi etenkin pyssy- ja kelloseppänä. Loi suuntaviitat koulutus-, teollisuus- ja maataloustoiminnalle.
 - *Juhana Jaakonpoika (1754-1815). Edellisen poika. Perusti vesivasaralaitoksen ja suoritti myös vaskiseppän töitä kelloseppän toimen ohessa.
 - *Jaakko Juhananpoika (1774-1830). Edellisen poika. Kuuluisin kelloseppä. Teki hienoimpia sepäntöitä, vietereita, kirurgisia koneita, rokotusneuloja. Rakensi tornikellot Tammisaareen, Hämeenlinnaan, senaatintaloon Helsinkiin (1822). Sai Suomen talousseuralta hopeamitalin ja senaatilta kultamitalin.
 - *Juhana Juhananpoika (1782-1855), edellisen veli. Rakensi Porin Raatihuoneen ja Helsingin tuomiokirkon tornikello ja valoi kynttiläkruunuja kirkkoihin ym. Sai talousseuralta hopeamitalin.
 - *Juhana Jaakonpoika (1798-1865). Laajensi Könnien liikkeen varsinaiseksi tehtaaksi, jossa valmistettiin mm. seinä-, tasku- ja tornikelloja. Sai hallitukselta hopeamitalin.

Kotoisella maaperällä syntynyt ammatti

- Suomi on seppien luvattu maa (työkalujen suomenkieliset nimet ja muistitiedot). Suomen talonpoika on luotu Vulcanuksen (muinais-italialainen tullen ja seppien jumala) ammattiin. (Fabian Collan, Helsingfors Morgonblad 30.9.1841)

Könniläisten erityistaitoja:

- * Viljely- ja metsänhoitotaidot, Suomen ensimmäisen maatalousseuran perustaminen
 - * Kuminalla maustettu ”Könnin viina”
 - * Planeettapyörästä varustettu kalenterikello
 - * Kellon kusinaru ja lämpövaihteluiden vaikutukset ehkäisevä kompensatioheiluri
 - * Hevosajokalut, sahanterät, aseet, lukot, kynttiläkruunut, neulat, korut, jouset, fieterit, keervärkit, konevasara, kuokkamies, laivat, työkalut, erikoistaltat
 - * Ahjossa raudan yhteen hitsaaminen, taitava metallurgia eri muodoissaan
 - * Puun työstö, koristeveisto
 - * Fysiikan professori Hällströmille valmistettu kello tähtitieteellisiä tarkoituksia varten
 - * Hienomekaniikan koulusta oppipojat ja kisällit maailmalle (Kasvatetusta sepästä sai 20 taalera talousseuralta)
 - * Alihankinta ja verkostoituminen
 - * 48-niitiset damastiakangaspuut
- Lentävä lause: ”Jonset soo piru, niin soot Könni”, kuvaa Könnihin liitettyä mystiikkaa.

Könnin kruunutila

Isännät:

- *Vhael, Bartholdus (1667-1723), Pärttyli. Ilmajoen kirkkoherra 1699-1714 ja vuodesta 1721. Arkkiruno Vhaelin Waikia Walitus-Runo (1714) Kaarle-kuninkaalle ja Suomen 1. kielioppi 1733.
- *Salomon Hannelius (1720-)
Opiskeli Turun yliopistossa luonnontieteitä, teologiaa. Aloitti 1754 kasvatustyönsä Ilmajoen seurakunnassa ja loi pohjaa kansanopetukselle. Myi tilan Jaakko Ranto Strandille 1757.
- *Jaakko Ranto Strand, Jaakko Köningsbäck, Jaakko Jaakonpoika Könni (1721-194).

Yhteyksiä tietäjiin ja taitajiin

- Fysiikan dosentti Hannelius, joka väitteli kappaleen kimmoisuuden syistä, toimi Ilmajoella kirkkoherrana ja vieraili usein Könnillä.
- Kelloseppä Tuomas Joosepinpoika Luopajarvi (1716-1748), jonka isä on ”urmak” Thomas Josefsson on opettanut Jacob Könnille kellonteon alkeet.

Miksi teknologinen kehitys taantui 1865 jälkeen?

- Poliittinen tahto puuttui: Metalliteollisuuden kehitys suosi monopolia ei kilpailua.
- Juha(na) Jaakonpoika kuoli nuorena (1865).
- Perheessä ei ollut poikia, eikä tyttöjä suosittu ammattityön jatkajiksi.
- Synergia taitajien kesken puuttui.
- Markkinakehitys: Halvempia massatuotantokelloja tuotiin ulkomailta
- Raaka-ainepula?